

ARGUMENTS FOR PRESERVING CHILDREN'S FOLK SONGS IN SCHOOL MUSIC EDUCATION. ALTERNATIVE SCHOOL TEXTBOOKS FOR SECOND GRADE MUSIC AND MOVEMENT

Associate Professor ILDIKÓ KALLÓ, PhD

“Gheorghe Dima” National Academy of Music, Cluj-Napoca

SUMMARY

In the present study we have focused our attention on children's folklore, a millenary genre, which nowadays is gradually losing its functionality. Children's interest is radically altered in the century of technology, almost entirely excluding the spontaneous manifestations of yesteryear that gave birth to this wonderful and fascinating genre. Leading 20th-century pedagogical promoters have campaigned tirelessly not only for the inclusion of folklore in the educational repertoire, but also for the entire educational process to be based on the pillars of national folklore, considering it to be the most authentic and accessible source of musical education. In our study we focused on the content of folkloric works present in the alternative textbooks of Music and Movement for the second grade, making a radiography of the presence of folkloric songs in the four textbooks in use, recording and commenting on the evolution of the songs found in the textbooks. Throughout our study we have tried to highlight that this art form is meant to enrich students' knowledge of the folk tradition of the past, contributing to the formation of a complex national culture.

REZUMAT

În studiul de față ne-am concentrate atenția asupra folclorului copiilor, un gen milenar, care în zilele noastre își pierde treptat funcționalitatea. Interesul copiilor este radical modificat în secolul tehnologiei, excluzând aproape integral manifestările spontane de odinioară, care au dat naștere acestui minunat și fascinant gen. Promotorii de seamă ai pedagogiei secolului XX au militat neîncetat, nu numai pentru includerea folclorului în repertoriul educațional, ba mai mult, pentru așezarea întregului proces educativ pe pilonii folclorului național,

considerând că acesta este cea mai autentică și accesibilă sursă de educație muzicală. În studiul nostru ne-am focusat pe conținutul de lucrări folclorice prezente în manualele alternative de Muzică și mișcare pentru clasa a II-a, realizând o radiografie a prezenței cântecelor de apartenență folclorică în cele patru manuale în uz, consemnând și comentând evoluția cântecelor regăsite în manuale. Pe parcursul studiului nostru am încercat să evidențiem că această formă de artă este menită să îmbogățească cunoștințele elevilor asupra tradiției populare de odinioară, contribuind la formarea unei culturi naționale complexe.

Keywords

Children's folklore, education, songs, music pedagogy of the 21st century, alternative textbooks for 2nd grade

INTRODUCTION

Children's folklore occupies a significant place within general folklore, researchers classifying it as an independent folklore genre. Research on children's folklore has aroused the interest of pedagogues from the very first moments, so most Romanian and foreign pedagogues attribute significant educational values to it.

The representatives of modern pedagogy, Willems, Kodály, Breazul, have constantly emphasized that children's musical education must start from the foundations provided by children's folklore, regardless of whether we are talking about melodic or rhythm education, because this genre is closest to their spirituality, being directly part of their everyday life.

In the life of the child at the beginning of the 20th century, children's folklore was present from the first moments of its existence, through the mother's lullabies, through counting, riddles, songs, poems about life, natural phenomena, etc., its growth and maturation were also permanently accompanied by folklore productions, such as games, dance, customs and rituals over the year.

With industrialization and the migration of the population from the countryside to the city, the presence of archaic folklore in human life gradually diminished, and the appearance of a pseudo-folklore area, born in the communist era, further distanced the individual from authentic folklore, this having imminent implications on children's folklore as well, creating songs involving the industrial and social conquests of the time (tractor, airplane, telephone, etc.).

Today, in the era of modern technology, informational and technological explosion, in the context of globalization, we are witnessing a paradigm shift in the thinking, mentality and daily habits of people, including children. As a result, children's folklore becomes an unknown area for most young people, completely absent from their lives and customs.

If in the previous century children played together, games being the main form of socialization, today they meet in the virtual environment, and the music they listen to and practice is very far from the area of children's folklore.

HISTORICAL PEDAGOGICAL MARKINGS

In the following paragraphs, we briefly present the main pedagogical ideas of the most representative pedagogues who constantly campaigned for the valorization of folklore, and implicitly that of children, in the general musical education of the 20th century. These ideas were formulated by prominent representatives of musical pedagogical schools: Edgar Willems, Zoltán Kodály, George Breazu, Aurel Ivășcanu, Ligia Toma-Zoicaș.

In the opinion of Edgar Willems, songs play a very important role in the education of students, he considers that it cannot be missing from any music education class. The repertoire proposed by him, recorded in the first five Notebooks, includes a rich and varied number of musical pieces, some being taken from children's folklore, others being his own compositions written in its spirit. It can be seen that Willems respects in his works for children the basic characteristics of their folklore, respectively: *oligochordic* (characterized by *ὀλιγοχορδία*, *paucitas chordarum*) musical scales, with an emphasis on the major pentachord C-G, the specific rhythm of children, formal schemes and simple texts, usually inspired by the life of the child. (Chircev, 2010:7)

A prominent exponent of modern pedagogy, Zoltán Kodály is perhaps the most vehement supporter of the use of musical folklore in mass education, aiming to preserve and capitalize on folklore wealth. In an interview conducted in 1966 at the University of Santa Barbara, California, where he was invited to preside over the Conference of Music Pedagogy of the Western States, he stated that the child's musical education must begin 9 months before the birth of the mother, thus highlighting the importance of early musical education, but also the crucial role of the family, implicitly of folklore, in the child's musical education.

In the same interview Kodály mentioned that education must begin with the songs the child already knows, emphasizing that all children have learned little songs in the family or in kindergarten. Moreover, he highlights the fact that children like to create (improvise) songs, which are often very rudimentary and simple, often repeating short phrases. The teacher must listen to the children's thoughts and try to process them into more complex forms. What we call the child's mother tongue is made up of these melodic fragments, which they perceive and which are mixed within them, some of them are their own compositions, because all children compose. They must be systematized, ordered, and must constitute the starting point of education, which will gradually develop into musical culture.

Kodály is of the opinion that the cultural foundation on which the educational process will be constructed must be built from childhood, and its source is none other than folklore. Although he refers specifically to Hungarian folklore, he emphasizes that his educational concept can be extrapolated to other cultures, but on the condition that folklore specific to each nation is valued. He emphasizes that the first stage of development is language, and the second is singing, and as far as national expression is concerned, language and singing in the mother tongue form a unitary whole. (The interview is posted on the YouTube video sharing channel. The translation from Hungarian is ours).

George Breazul, a pioneer of modern Romanian musical pedagogy, had a broad vision of the need to introduce musical education into the general education of students, as well as the use of folklore, and especially children's folklore, in the educational process. In the article *Education and instruction*, he clarified some important aspects regarding the use of folklore in education. His work had a significant impact in modern Romanian didactics, through the methodical solutions he offered to educators and through the information provided regarding the potential of employing folk songs in the Romanian education system.

In the study dedicated to George Breazul, Nicolae Parocescu took up the idea that "the knowledge of pre-pentatonic modes aims at the elucidation of those primordial forms of music, which ontogenetically could be applied in choosing the content of the children's musical education method." (Parocescu 1969:157)

Breazul's pedagogical efforts are considered school-formative, as he was a permanent militant for maintaining the balance between the folk melos, church music, and western music in the field of general education. His aim was to form generations of adults with a rich general culture in the field of music, as well as with a well-developed patriotic and national spirit.

The textbooks developed, especially those for primary education, are based on folklore creations, illustrated with mastery, giving students the opportunity to enjoy the pleasant aesthetic appearance, but also being an effective guide for the teacher. For the prenotation period, Breazul proposed to illustrate the song through coloured waves, the movement of the waves representing the melodic progression, and the larger or smaller figures indicating the rhythm of the song. Also, the song was notated on the staff at the bottom of the page, to make it easier to decipher and to ensure the correctness of the musical performance by the teacher. It is important to note that, at that time, the mass education system had a small number of qualified music teachers, and music education was often taught by teachers with limited or no musical knowledge.

In the introduction to his *Book of Children's Songs for the second grade of primary schools* (Breazul, Saxu 1937:1), named by the author *Lămuriri*

(Clarifications), the author revealed his progressive vision by masterfully combining syncretic elements, drawing, melodic and rhythmic route, words, insisting on illustrating the meaning of the texts used. Also, here we learn about the notation of the melodic lines according to the children's ambitus, respectively in the middle register, but also about the possibilities of enriching the vocal execution with appropriate body movements and gestures.

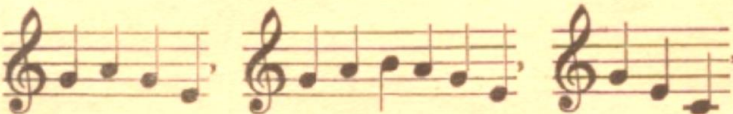
LĂMURIRI

Cântecul din cartea de față sunt arătate prin valuri colorate, care urcă și coboară, mai mult sau mai puțin, mai repede sau mai rar – potrivit înălțimii și duratei sunetelor din care sunt formate melodiile – și se întrerup la pauze și cadențe.

Valurile au drept punct de plecare *, notă înlocuită la cântecul care începe altfel, prin semnul* *(colorat). La începutul celorlalte valuri, semnul arată, de asemenea,* *; la sfârșitul valurilor însă, arată înălțimea dela care urmează să se continue cântecul.*

Cuvintele sunt orânduite în valul melodic și uneori deasupra lui. Deasupra valului, figuri intuitive înfățișând sensul cuvintelor, închipuiesc notele. Ultimele cântece au o figurație sintetică. Semnele colorate în roșu, arată repetiția părții aflate între ele.

Melodiile cele mai simple, după firea muzicală a copilului, sunt formate din motivul *, care se dezvoltă progresiv în*

 , etc., cu diferite variații ritmice, pe cuvinte copilărești, alese, ca și melodiile, din folklorul românesc.

O parte din cântece pot fi însoțite de gesturi și mișcări corporale potrivite cu acțiunea exprimată în text.

Notele muzicale din josul paginilor sunt pentru învățător.

Fig. 1. Introductory page from Book of Songs II (Breazu, Saxu, 1937:1)

Fig. 2. Representation of the song with coloured waves (Brezul, Saxu, 1937:7)

Aurel Ivășcanu, in the study *Song, a basic factor of musical education in school*, summarized the ideas of the previously mentioned pedagogues, reflecting on the priceless value of the folkloric dowry, and its relevance and usefulness in the pedagogical act. He placed the song at the forefront of the activities of the music education subject, demonstrating that in addition to didactic and educative functions, it also had an aesthetic function, directly responsible for the formation of students' taste. By quoting the musicologist Ilie Balea, Ivășcanu concluded that "however far music may go in its current and future expansions, song remains the gold standard of human dimension and presence. And as such an essential factor in the formation of the aesthetic sense." (Ivășcanu 1973:103).

Ligia Toma Zoicaș in the volume entitled *Music pedagogy and folklore values* offered a panoramic view of the research in the field of pedagogy from the second half of the 20th century, mentioning the convergence of the opinions of European researchers expressed in seminars and international

congresses, regarding the need to capitalize on folklore works in music education. The conclusions reached by the researchers highlight the similarities of children's folklore from all areas of Europe, comparing them with primitive cultures around the world. These similarities concern musical construction, melody, and rhythm, noticing across all these regions the use of *oligochordic* and pentatonic systems, as well as divisive rhythm comprised of series of eight quavers or eight short syllables.

In the anthology volume of the same author, examples from children's folklore are ordered and classified according to the musical scales used, providing a vast musical material. In the introduction to the volume, the author emphasizes the importance of distinguishing between authentic works from children's folklore and new creations, even if the latter are particularly similar to the authentic ones.

THE MAIN CHARACTERISTICS OF CHILDREN'S FOLKLORE

Children's folklore is a universal, well-defined genre, with a clear functionality in the anthropological development of the individual. Playing represents the fundamental concern of children, through which and with the help of which they discover the world, being a strong factor of socialization, performing a series of functions such as psychic, educational-formative, and entertaining.

Syncretism is one of the main characteristics of children's folklore, where music, verse and gesture manifest together regardless of the type or genre of production. The composition of the genre includes literary achievements, versified or not, related to gesture, movement, play, sung or chanted, generating a broad genre with its own features of content and form of great complexity and richness, functionally varied, allowing a grouping in more many categories. (Comișel 1982: pp.13-14)

Emilia Comișel, in her extensive study of children's folklore, makes the following observation regarding the melody: "In all children's songs, the melodic line is simple, syllabic, evolving through close steps, usually through a major second, major and minor third, rarely through a fourth and fifth...the transition from one sound to another is done in fourths. Changing the sound to octaves seems to belong to a newer style." (Comișel 1982: p.33)

The rhythm of the children is defined by Constantin Brăiloiu in the work *Children's Rhythm*, cited by Aurel Ivășcanu as a "binary rhythm in series, the most characteristic of which includes eight octaves or eight short syllables". (Ivășcanu, 1973:91)

Hence, we can ascertain that the tonal system predominantly exhibits *oligochordic* and pre-pentatonic characteristics, while the rhythmic system adopts a giusto-syllabic structure with catalectic or acatalectic verses, featuring variable lengths of 2, 4, 6, 8, and 10 syllables, with the most common

being those with 8 syllables. Within the framework of "rhythmic stanzas," heterochronous, heteromorphic, and mixed series can intermingle.

Folklore, as a distinct cultural entity, is constantly in motion, its productions evolving along with social and cultural development, and the influences of the external environment are strongly accentuated, reflecting on all its component elements.

Thus, one can observe a continuous "modernization", starting from the architecture: country houses have all the comfort offered by the technology of the modern world. An evolution can also be seen in the folk clothing: the materials from which the folk costumes are made are adapted to our times and are particularly comfortable compared to the old ones. In terms of artistic productions, archaic folk literature and music are replaced and modified in such a way as to correspond to the modern evolution of language and thought and to serve everyday needs. These developments are natural and have been recorded since the middle of the last century in the anthologies and studies carried out by researchers such as Emilia Comișel, Virgil Medan, and Ligia Toma Zoicaș.

THE PRESENCE OF FOLKLORE CREATIONS IN CURRENT SCHOOL TEXTBOOKS. CASE STUDY OF ALTERNATIVE SECOND GRADE TEXTBOOKS FOR MUSIC AND MOVEMENT

The modernization of everyday life has distanced today's man from folk traditions. Play, the main occupation of children, represented abundantly in the creations of children's folklore, has become acquainted to new dimensions nowadays. The first contact of the 21st century generations of children with children's folklore often occurs in kindergarten or even at school. There are not few cases in which games handed down over the centuries, such as *Mi-am pierdut o batistuță (I lost a handkerchief)* or *Podul de piatră s-a dărâmat (The stone bridge fell down)*, are learned in educational institutions, in the form of educational activities, and are not continued spontaneously in the free time of students.

The tendency to replace authentic folklore is also accentuated by the totally inappropriate musical arrangements found on children's media channels. Authentic children's folklore is gradually eliminated and replaced with songs from the universal repertoire or new creations. I have found that some adults do not know well-known repertoire pieces, such as *Bate vântul frunzele (The wind is blowing the leaves)*, *Alunelu*, or *Drag mi-e jocul românesc (I love the Romanian dance)*.

Kindergarten and school remain the only places where authentic folklore can be saved and taught to current and future generations, but this requires teachers in kindergarten, primary, and secondary schools who know and love folklore.

In this chapter, I have carefully analysed the educational content of textbooks intended for the 2nd grade, putting under the microscope the way in which folkloric creations are employed.

In the second grade, four alternative textbooks are in force, updated and approved by the Ministry of Education in 2021, to which we will continue to refer in the following way: Manual 1, Manual 2, Manual 3, Manual 4.

1. **Irinel Beatrice Nîcoară**, Music and movement, Textbook for 2nd grade, Litera Publishing House
2. **Lăcrămioara Ana Pauliuc, Costin Diaconescu**, Music and movement, Textbook for 2nd grade, CD Press Publishing House
3. **Dumitra Radu, Alina Perţea, Mihaela-Ada Radu**, Music and movement, Textbook for 2nd grade, Aramis Publishing House
4. **Oltea Săveanu**, Music and movement, Textbook for 2nd grade, Didactic and Pedagogical Publishing House SA

The analytical table that we present will summarize the songs from folklore or children's folklore clearly stated by the authors of the textbooks, the learning unit for which they are proposed, and the concrete ways of achieving them suggested by the authors.

Manual no.	Learning unit	Songs from children's folklore / folklore	Implementation proposals, performance
1	1. Music and its friends	Hora	Movement in dance steps
		Numărătoare (Counting)	Work in groups, dialogue
	2. Kingdom of sounds	Melcul supărat (The angry snail)	Imitation of characters' voices, dialogue
	3. The realm of rhythm	Ecoul (The Echo)	Practicing shades
		Sculaţi gazde (Wake up hosts), Sorcova	Winter repertoire
		Arici pogonici (The hedgehog)	Marking quarter breaks with clapping, moving to the beat of the music
	4. The city choir	Cărticica mea (My little book)	Accompaniment with student-made pseudo-instruments
	5. The kingdom of melody	Mămăruţă (Ladybug), Trei iezi (Three goat kids), Degetul mare (The thumb)	Clapping, improvising a song on the given lines
Alunelu		Movement in dance steps, distribution of	

			the song by groups, instrumental accompaniment
Total: 12 children's and folklore songs and counting games			
2	REVIEW	Hora	Movement in dance steps
	1. The musical sound	Toba (The drum)	Rhythmic march, clapping to onomatopoeia
		Graiul animalelor (The speech of animals)	Description of a favourite animal
	2. I'm learning to sing	Un elefant (An elephant)	Imitation of the movements suggested by the text, work in groups
		Colindă (Carol), Astăzi s-a născut Hristos (Today Christ was born), Noi umblăm să colindăm (We're going carolling)	Winter repertoire
	3. We play with the rhythm	Dacă vesel se trăiește (If you live happily)	Accompaniment with body percussion and student-made pseudo-instruments
		Piticii (The dwarves)	Rhythmic march, movement of arms up and down
		Cinci pitici (Five dwarves) (collected by Breazul)	Rhythmic march, movement of arms up and down accompaniment with pseudo-instruments
		De-a soldații (Pretending we are soldiers) (collected by Breazul)	Cadence march, instrumental singing on the virtual piano
		Drag mi-e jocul românesc (I love the Romanian dance)	Performing dance steps
		Hora	Transcription of the rhythm, instrumental accompaniment in quavers
	În pădure (In the forest)	Drawing the melodic route	

	4. We play with the melody	Broscuțele (The frogs)	Free dance, accompaniment with pseudo-instruments, distribution of stanzas by groups
		Fluturaș, fluturaș (Little butterfly)	Marking pitches with hand gestures
		La moară (At the mill)	Marking pitches with hand gestures, working in groups, accompanying with pseudo-instruments
Total: 17 children's and folklore songs and counting games			
3	1. The beat	Podul de piatră (The stone bridge)	Instrumental accompaniment
	4. The melody	Melc, melc (Snail, snail), Mămăruță (Ladybug), Șade rața pe butoi (The duck sits on the barrel), An tan te	Following the melodic route in the drawing, Improvisation game
		Drag mi-e jocul românesc (I love the Romanian dance)	Accompaniment with pseudo-instruments
		Cântec de stea (Star song)	Winter repertoire
		Mândru-l jocul Hațegana (The Hațeg dance is lovely)	Musical dominoes (choosing the card corresponding to the melodic route)
		Una mia suta lei (One thousand hundred lei), Căldărușa, Hora	Assessment
	5. Performance	Ecoul (The echo)	Playing with nuances, chorus-soloist
	8. Movement to music	Iepurașii (The bunnies), Furnicile (The ants)	Conducting songs
		Melcul supărat (The angry snail)	Conducting the song, indicating where to breathe
Peștișor (Little fish), Cărțica mea (My little book)		Assessment Repertoire of songs	
Total: 17 children's and folklore songs and counting games			
	Recapitulation	Stă la geam o rândunică (A swallow sits at the window), La moară la Dorohoi (At the mill in Dorohoi)	Movement to the beat of the music

4	1. Playful rhythm	Graiul animalelor (The speech of animals)	Picking up red chips on long sounds
		Clopoșelul (The bell)	Correlation between bell size and sound duration
		Melc, melc (Snail, snail)	Clap your hands to the chanted rhythm
	2. Musical toys	Barză, barză (Stork, stork)	Body percussion accompaniment
		La moară (At the mill)	Accompaniment with pseudo-instruments
		Soarele (The Sun)	Accompaniment with pseudo-instruments
		Astăzi s-a născut Hristos (Today Christ was born), Iată vin colindători (Here come the carollers), Colindă (Carol), Florile dalbe, Mâine anul se- nnoiește (Tomorrow the year is renewed), Sub cel roșu răsăritu (Under the red sunrise), Ninge (It's snowing), Ninge liniștit (It's snowing peacefully)	Winter repertoire
	3. The magic of sounds	În pădure (In the forest)	Observation of the melodic route
		Treci ploaie (Go away, rain)	Instrumental accompaniment
	4. The magic of music	Melcul supărat (The angry snail)	Singing the song while respecting the nuances
		Arici pogonici (The hedgehog)	Alternating chanting out loud with chanting in your mind
	5. We sing and dance	La pădure (In the forest)	Singing in groups
		Hora	Movement in dance steps
		Hora, Noapte în luncă (Night on the meadow)	Movements suggested by the text
	Final recap	Hora mare (Big hora)	Movement in dance steps
		Umblă ursul (The bear walks), Iepuraș drăgălaș (Cute bunny), Piticii (The dwarves), Hora	Summer project
Total: 29 children's and folklore songs and counting games			

Tab. 2. Summative table of songs from children's folklore/folklore found in the Music and Movement school textbooks for the 2nd grade

Analysing the songs in the textbooks, we found the following:

A discrepancy can be seen in the representation of folklore in the four school textbooks. While only 12 folklore songs are included in the first handbook, in the last handbook we find 29 such songs.

The following songs can be found in at least three of the targeted textbooks: *Hora*, *Melcul supărat* (*The angry snail*), *Ecoul* (*The echo*), *Cărticica mea* (*My little book*), *Drag mi-e jocul românesc* (*I love the Romanian dance*), *Dacă vesel se trăiește* (*If you live happily*), *Astăzi s-a născut Hristos* (*Today Christ was born*) and *O vioară mică* (*If I had a little violin*). All these songs are disseminated within both schools and kindergartens as children's songs. Their documentation in school textbooks takes on three distinct forms, namely: the same song is presented in one manual categorized as a folk piece, in another manual it appears without authorship, while in another it is attributed to a composer. As can be seen, in the synthetic table I included the song only if it was marked by the authors as being of folk origin.

It is interesting to note that the piece *Mândru-i jocul Hațegana* (*The Hațeg dance is lovely*) on page 41 of Manual 3 is marked as being of folk origin. However, at the end of the manual, in the section dedicated to repertoire pieces, according to the indications, it is attributed to Gheorghe Șoima.

Mândru-i jocul Hațegana (fragment)
(după auz) Joc popular

Mândru-i jocul Hațegana (fragment)
(după auz) Muzica: Gheorghe Șoima

Fig. 3. Manual 3, page 41 and page 72

Most of the songs present in the textbooks belong to the new layer of folklore, the authors excluding archaic texts or those containing regional words, thus bringing these songs closer to the child of the 21st century.

The characteristic rhythm of children's folklore is present in all the songs, their verses having different shapes and lengths, catalectic or acatalectic, depending on the message of the text. From a melodic point of view, we notice the tendency to migrate towards the tonal-functional area, most of the songs being built on the pentachord, major hexachord, or major diatonic scale, and the melodic slopes have an obvious tonal functional character.

In the example from Fig. 4, we observe that the utilization of the sequence leads us towards a tonal-functional cadence. In the following example, Fig. 5, the integration of the song into the tonal functional system is reinforced due to its question-response structure, bearing the functional relationship of dominant-tonic.

Numărătoare
(după auz) Din folclorul copiilor

Hai să zi - cem u - na! U - na es - te lu - na. Să mai pu - nem u - na
Să se fa - că do - uă. Do - uă mâini co - pi - lul a - re, u - na es - te lu - na.

Fig. 4. Manual 1, page 14

Ninge liniștit *din folclor*

1. Nin - ge, nin - ge li - niș - tit Și a - cu - ma stra - da mea,
2. Po - mii cred c-au în - flo - rit Și pri - vesc mi - rați în sus,
Par - că s-a a - co - pe - rit Cu o pla - pu - mă de nea.
Ca - se - le s-au zgri - bu - lit Și că - ciuli de nea și-au pus.

Fig. 5. Manual 4, page 38

I have encountered a song whose musical scale configures a Phrygian tetrachord, with a Phrygian cadence. The lyrics of the song are too lengthy for it to be classified within children's folklore:

Iepurașii
(după auz) Din folclorul copiilor

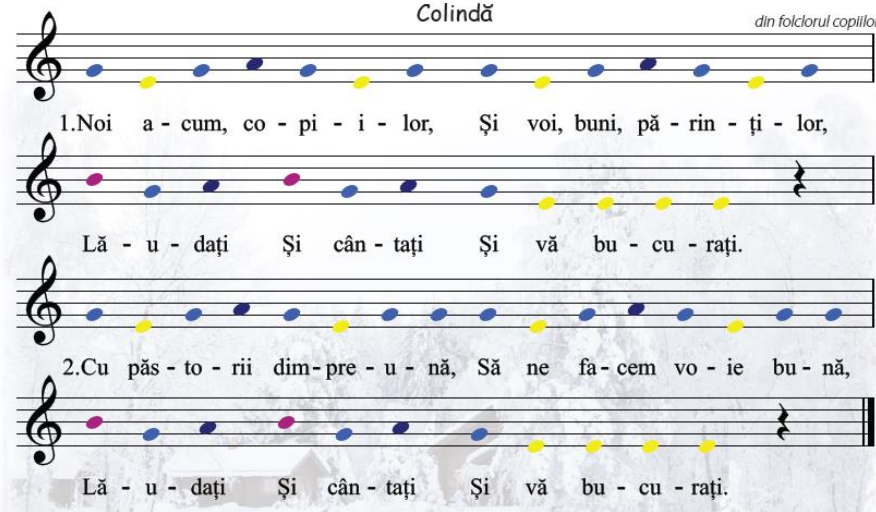
1. Ie - pu - ra - și, fu - giți a - cum, ie - pu - ra - și - lor, Hai la crâng, nu
2. Să v - as - cun - deți mai cu - rând, ie - pu - ra - și - lor, Vin co - po - ii

stați în drum, ie - pu - ra - și - lor! Vă - nă - to - rul da - că vi - ne, ie - pu - ra - și - lor,
toți lă - trând, ie - pu - ra - și - lor. Vă iau ur - ma și v - a - lun - gă, ie - pu - ra - și - lor,

N - a - re să vă fi - e bi - ne, ie - pu - ra - și - lor,
Hai, fu - giți să nu v - a - jun - gă, ie - pu - ra - și - lor.

Fig. 6. Manual 3, page 69

The suspicion that the following carol is very new is due to the text. In the archaic carols, the words do not have articles: to the children, to the parents.

Colindă din folclorul copiilor

1. Noi a - cum, co - pi - i - lor, Și voi, buni, pă - rin - ți - lor,
Lă - u - dați Și cân - tați Și vă bu - cu - rați.

2. Cu păs - to - rii dim - pre - u - nă, Să ne fa - cem vo - ie bu - nă,
Lă - u - dați Și cân - tați Și vă bu - cu - rați.

Fig. 7. Manual 2, page 38

Some songs are very short in length, with folk dance songs having at least four melodic lines:

Hora din folclorul copiilor

1. Foa - ie ver - de și - o la - lea, Și - n - na - in - te, tot a - șa.
2. Foa - ie ver - de ba - ra - boi, Și - n - na - in - te câ - te doi.
3. Foa - ie ver - de bu - su - ioc, Tra - geți ho - ra iar pe loc.

Fig. 8. Manual 2, page 9

The variations that appear in the various manuals may be textual, or melodic, as the following examples show, and do not influence the architectural and rhythmic construction of the song.

Graiul animalelor ***

1. Căi - nii la - tră **ham, ham, ham!** Mă - ța mia - u - nă miau, miau!
 2. Oa - ia zbia - ră be - he - he! Iar că - pri - ța me - he - he!
 3. Cioa - ra, de pe-un vârî de par! stri - gă me-reu cra, cra, cra!

Ra - ța stri - gă mac, mac, mac! Iar gă - i - na cot - co - dac!
 Găs - ca stri - gă ga, ga, ga! iar că - lu - țul i - ha - ha!
 Vra - bi - a ci - rip, ci - rip, Boa - be cu - le - gând din spic.

Fig. 9. Manual 2, page 24

Graiul Animalelor *din folclorul copiilor*

1. Căi - nii la - tră **hau, hau, hau!** mă - ța mia - u - nă miau, miau,
 2. Oa - ia zbia - ră be - he - he, iar că - pri - ța me - he - he.
 3. Cioa - ra, de pe-un vârî de par, stri - gă ta - re cra, cra, cra.

Ra - ța stri - gă mac, mac, mac, iar gă - i - na cot - co - dac.
 Găs - ca stri - gă ga, ga, ga, iar că - lu - țul i - ha - ha.
 Vra - bi - a: ci - rip, ci - rip, boa - be cu - le - gând din spic.

Fig. 10. Manual 4, page 15

Arici Pogonici
(după auz)

Cu haz Din folclorul copiilor

Frun - ză ver - de trei a - glici, A - rici, po - go - nici, A - rici, a - rici
 Cu cer - cei de ghi - o - cei, A - rici po - go - nici, Cu măr - ge - le
 Frun - ză ver - de zăr - ză - rel, A - rici po - go - nici, A - ri - ciul e

po - go - nici... A - rici, po - go - nici. Hai la moa - ră **de te-n-soa - ră,**
 de sur - ce - le, A - rici, po - go - nici. Cu pan - glici de sfârc de bici,
 mi - ti - tel, A - rici, po - go - nici. Mor co - pi - ii du - pă el.

A - rici, po - go - nici, Și ia fa - ta lui Ci - coa - ră. A - rici po - go - nici.
 A - rici, po - go - nici, Cu pa - puci de coji de nuci. A - rici po - go - nici.
 A - rici, po - go - nici, Că e mic și giu - bu - șel. A - rici po - go - nici.

Fig. 11. Manual 1 page 45

*Arici, pogonici**din folclorul copiilor*

Frun - ză ver - de trei a - glici, A - rici, po - go - nici,
 A - rici, a - rici, po - go - nici, A - rici, po - go - nici,
 Hai la moa - ră de te-n - soa - ră, A - rici, po - go - nici,
 Și ia fa - ta lui Ci - coa - ră, A - rici, po - go - nici.

Fig. 12. Manual 4, page 59

Among the children's games, I found only *Podul de piatră* (*The stone bridge*), included in Manual 3. A quarter of a century ago, this children's game was part of the active repertoire of children both in the country and in the city, being constantly played in school breaks or during free time. In the manual, the entertainment function is substituted for the didactic function, the intended didactic task being the instrumental accompaniment, to facilitate the assimilation of fourths and eighths.

4. Intonează și acompaniază cu toba, pe silaba PAS, cântecul *Podul de piatră* din folclorul copiilor.

Podul de piatră
(după auz)

Po - dul de pia - tră s - a dă - ră - mat, Vom fa - ce
 pas iu - te pas pas pas iu - te pas (respir) pas iu - te
 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2
 al - tul pe râu în jos, Al - tul mai trai - nic și mai fru - mos.
 pas pas pas iu - te pas (respir) pas iu - te pas pas pas iu - te pas (respir)
 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2

Fig. 13. Manual 3, page 25

I found two well-known children's songs, with a very low probability of belonging to folklore:

Un elefant se legăna *din folclorul copiilor*

1.Un e - le - fant se le - gă - na Pe o pân - ză de pă -
 2.Doi e - le - fanți se le - gă - nau Pe o pân - ză de pă -
 3.Trei e - le - fanți se le - gă - nau Pe o pân - ză de pă -

ian - jen Și pen - tru că nu se ru - pea,
 ian - jen Și pen - tru că nu se ru - pea,
 ian - jen Și pen - tru că nu se ru - pea,

A mai che - mat un e - le - fant.
 Au mai che - mat un e - le - fant.
 Au mai che - mat un e - le - fant.

Fig. 14. Manual 2, page 34

Ninge, ninge *din folclor*

1.Nin - ge, nin - ge, nin - ge - n - ce - ti - șor.
 2.Nin - ge, nin - ge, nin - ge - n - ce - ti - șor.

Ca - de, ca - de câ - te - un ful - gu - șor.
 Ca - de, ca - de câ - te - un fil - gu - șor.

Hai, co - pii la să - ni - uș Să ne dăm pe der - de - luș.
 Câm - pul și în - tre - gul sat Hai - nă al - bă - au îm - bră - cat.

Fig. 15. Manual 4, page 38

In the light of these findings, the dilution and loss of folklore's authentic identity in the collective consciousness becomes evident, with folkloric productions being gradually replaced by songs of more recent provenance. This change is largely based on the decline of the use of folklore in everyday life leading to the gradual disappearance of old traditions. The priorities of the teachers who are authors of school textbooks are oriented towards the development of musical skills imposed by the school curriculum, neglecting the authentic preservation of the folklore heritage. Thus, the folk songs included in the textbooks serve a didactic rather than an aesthetic purpose.

CONCLUSIONS

The musical pedagogy of the 21st century is facing an unprecedented situation, due to the social and technological evolution and powerful informational sources. Today's children are no longer closely connected to nature, but will get most of their knowledge about the environment through kindergarten and school.

The task of educators is all the more difficult, since the young generation of teachers, in turn, has not directly known folk works, especially that intended for children or belonging to children's folklore. Since the middle of the last century, folklore specialists and researchers have drawn attention to the mixture of authentic productions with pseudo-folkloric creations, which broadly retain the main characteristics of authentic folklore, but are adapted to new times.

School textbooks are periodically reviewed, being consistent with the requirements of the school curriculum, which is also adapted to the European environment of science and culture, so that the authentic works of the archaic layer of folklore and implicitly of children's folklore are missing, or rarely appear in them.

The teachers of music education must themselves research and learn the children's repertoire, so that in turn they can operate effectively with the productions of children's folklore. Although this genre has considerably departed from its former functionality, it possesses numerous qualities that make it highly suitable for efficient use in contemporary music education.

Children's folklore creations represent an inexhaustible source of promotion of folk traditions, its productions being an essential means of mediating children's contact with ancient times, thus developing their sense of national, cultural and spiritual identity, which tends to become increasingly diluted.

From a musical point of view, the advantages of using in education children's folklore as well as folklore intended for children are indisputable: the ambitus of the songs falls within the general ambitus of even very young children, the *oligochordic* systems present in most pieces coincide with the children's ambitus; the divisive rhythmic system based on the symmetry of the 8 short quavers develops the metre-rhythm balance in a natural way; the syncretism present in children's folklore develops both motor skills and language, ensuring a wealth of vocabulary; the improvisational character gives the children the opportunity to create new forms of song again and again, adapting it to their needs, thus helping them to unconditionally express their innermost feelings and emotions.

In conclusion, we believe that, although children's folklore as a genre no longer has its former functionality, its use in musical education from the earliest ages brings major benefits to the overall development of the child, therefore we believe that its productions, even newer ones, must not be

absent from today's school textbooks. We strongly believe that keeping children's folklore songs in school textbooks, passing them on to new generations, strengthens intergenerational ties and the transmission of knowledge and values from one generation to another.

ARGUMENTE PENTRU CONSERVAREA CÂNTECELOR DIN FOLCLORUL COPIILOR ÎN EDUCAȚIA MUZICALĂ ȘCOLARĂ. MANUALELE ȘCOLARE ALTERNATIVE DE CLASA A II-A MUZICĂ ȘI MIȘCARE.

Cuvinte cheie

Folclorul copiilor, educație, cântece, pedagogia muzicală a sec. XXI, manuale alternative clasa a-II-a.

INTRODUCERE

Folclorul copiilor ocupă un loc semnificativ în cadrul folclorului general, cercetătorii încadrându-l ca gen folcloric de sine stătător. Cercetările privind folclorul copiilor au stârnit încă din primele momente interesul pedagogilor, astfel majoritatea pedagogilor români și străini atribuie valențe educative semnificative acestuia.

Reprezentanții pedagogiei moderne, Willems, Kodály, Breazul au subliniat în mod constant că educația muzicală a copiilor trebuie să pornească de la bazele oferite de folclorul copiilor, indiferent că vorbim despre educația melodică sau ritmică, deoarece acest gen este cel mai aproape de spiritualitatea lor, făcând parte în mod nemijlocit din viața acestora de zi cu zi.

În viața copilului de la începutul secolului XX folclorul copiilor era prezent încă din primele momente ale existenței sale, prin cântecele de leagăn ale mamei, prin numărătorile, ghicitorile, cântecelele, poezioarele despre vietăți, fenomene ale naturii etc., creșterea și maturizarea sa era de asemenea însoțită permanent de producții folclorice, precum jocurile, dansul, obiceiurile și ritualurile de peste an.

Odată cu industrializarea și migrarea populației de la țară spre oraș, prezența folclorului arhaic în viața omului este treptat diminuată, iar apariția unei zone pseudo-folclorice, născute în epoca comunistă, îndepărtează și mai mult individul de folclorul autentic, acest lucru având implicații iminente și asupra folclorului copiilor, luând naștere creații care implică cuceririle industriale și sociale ale vremii (tractor, avion, telefon etc).

Astăzi, în era tehnologiei moderne, a exploziei informaționale și tehnologice, în contextul globalizării, asistăm la o schimbare de paradigmă în gândirea, mentalitatea și obiceiurile cotidiene ale oamenilor, inclusiv ale

copiilor. Ca urmare, folclorul copiilor devine o zonă necunoscută pentru majoritatea tinerilor, lipsind cu desăvârșire din viața și obiceiurile acestora.

Dacă în secolul precedent copii se jucau împreună, jocul fiind principala formă de socializare, azi ei se întâlnesc în planul virtual, iar muzica pe care ei o ascultă și o practică este foarte îndepărtată de zona folclorului copiilor.

REPERE ISTORICE PEDAGOGICE

În următoarele paragrafe prezentăm succint principalele idei pedagogice ale celor mai reprezentativi pedagogi care au militat neîncetat pentru valorificarea folclorului, și implicit celui al copiilor, în educația muzicală generală a secolului XX. Aceste idei au fost formulate de reprezentanții de seamă ai școlilor pedagogice muzicale: Edgar Willems, Zoltán Kodály, George Breazul, Aurel Ivășcanu, Ligia Toma-Zoicaș.

În opinia lui Edgar Willems cântecul joacă un rol foarte important în educația elevilor, el considerând că nu poate lipsi de la nicio oră de educație muzicală. Repertoriul propus de el, consemnat în primele cinci *Carnete* cuprinde un număr bogat și variat de piese muzicale, unele fiind preluate din folclorul copiilor, altele fiind compoziții proprii scrise în spiritul acestuia. Se observă că Willems respectă în creațiile sale pentru copii caracteristicile de bază ale folclorului acestora, respectiv: scările muzicale oligocordice, cu accentuare pe pentacordul major do-sol, ritmul specific al copiilor, scheme formale și texte simple, inspirate de regulă din viața copilului. (Chircev, 2010:7)

Exponent de seamă a pedagogiei moderne, Zoltán Kodály este poate cel mai vehement susținător al utilizării folclorului muzical în educația de masă, având ca scop conservarea și valorificarea bogăției folclorice. Într-un interviu realizat în anul 1966 la Universitatea din Santa Barbara, California, unde a fost invitat să prezideze Conferința de Pedagogie muzicală a statelor de Vest, precizează că educația muzicală a copilului trebuie să înceapă cu 9 luni înainte de naștere, evidențiind astfel importanța educației muzicale timpurii, dar și rolul crucial al familiei, implicit al folclorului, în educația muzicală a copilului.

În același interviu Kodály menționează că educația trebuie să înceapă cu cântecele pe care copilul deja le cunoaște, subliniind că toți copii au învățat mici cântece în familie sau la grădiniță. Mai mult decât atât, el evidențiază faptul că copiilor le place să creeze (să improvizeze) cântece, care deseori sunt foarte rudimentare și simple, repetând adesea fraze scurte. Profesorul trebuie să asculte creațiile copiilor și să încerce să le prelucreze în forme mai complexe. Ceea ce numim *limba maternă* a copilului este constituit din aceste frânturi melodice, pe care le percepe și care sunt amestecate în sinea lui, parte din ele fiind compoziții proprii, deoarece toți copiii compun. Acestea trebuie sistematizate, ordonate și trebuie să constituie punctul de pornire al educației, care treptat se va dezvolta în cultură muzicală.

Kodály este de părere că încă din copilărie trebuie clădită fundația culturală pe care se va sprijini procesul educativ, iar izvorul acestuia nu este

altul decât folclorul. Deși se referă în mod specific la folclorul maghiar, subliniază că conceptul său educativ poate fi extrapolat și altor culturi, dar cu condiția valorificării folclorului specific al fiecărei națiuni. El subliniază că prima treaptă a dezvoltării este limba, iar cea de-a doua este cântul, iar în ceea ce privește exprimarea națională limba și cântul în limba maternă formează un tot unitar. (Interviul este postat pe canalul de video sharing Youtube. Traducerea ne aparține).

George Breazul, pionier al pedagogiei muzicale moderne românești, a avut o viziune amplă asupra necesității introducerii educației muzicale în educația generală a elevilor, precum și la valorificarea folclorului, și în special a folclorului copiilor, în procesul educațional. În articolul *Educație și instrucție* el clarifică unele aspecte importante privind valorificarea folclorului în educație. Lucrarea sa a avut un impact semnificativ în didactica românească modernă, prin soluțiile metodice pe care le-a oferit educatorilor și prin informațiile furnizate cu privire la potențialul de valorificare a cântecului popular în sistemul de învățământ din România.

În studiul închinat lui George Breazul, Nicolae Parocescu reia ideea că „cunoașterea modurilor prepentatonice urmărește elucidarea acelor forme primordiale ale muzicii, care ontogenetic puteau fi aplicate în alegerea conținutului metodei de educație muzicală a copiilor.” (Parocescu 1969:157)

Demersurile realizate de Breazul în plan pedagogic sunt considerate formatoare de școală, el fiind un militant permanent al păstrării echilibrului între melosul popular, cel bisericesc și muzica cultă în domeniul educației generale. Scopul său a fost să formeze generații de adulți cu o cultură generală bogată în domeniul muzical, precum și cu un spirit patriotic și național bine dezvoltat.

Manualele elaborate, în special cele pentru învățământul primar sunt bazate pe creații folclorice, ilustrate cu măiestrie, dând posibilitatea elevilor de a se bucura de aspectul estetic plăcut, dar fiind un ghid eficient și pentru profesor. Pentru perioada de prenotație, Breazul propune ilustrarea cântecului prin valuri colorate, mișcarea valurilor reprezentând mersul melodic, iar figurile mai mari sau mai mici indicând ritmul cântecului. De asemenea, cântecul este notat pe portativ în partea de jos a paginii, pentru a ușura descifrarea și pentru a asigura corectitudinea interpretării muzicale de către profesor. Este important de menționat că, în acea perioadă, sistemul de educație în masă dispunea de un număr redus de profesori calificați în domeniul muzical, iar educația muzicală era adesea predată de către dascăli cu cunoștințe muzicale limitate sau chiar inexistente.

În introducerea *Cărții de cântece pentru copii*, clasa a II a primară (Breazul, Saxu 1937:1), denumită de către autor *Lămuriri*, autorul ne dezvăluie viziunea sa progresistă prin combinarea cu măiestrie a elementelor sincretice, desen, traseu melodic și ritmic, cuvânt, insistând pe ilustrarea sensului textelor utilizate. Tot aici aflăm despre notația liniilor melodice conform ambitusului

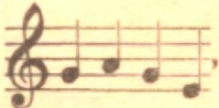
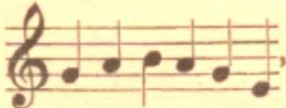
copiilor, respectiv în registrul mediu, dar și despre posibilitățile îmbogățirii execuției vocale cu mișcări corporale și gesturi potrivite.

LĂMURIRI

Cântecul din cartea de față sunt arătate prin valuri colorate, care urcă și coboară, mai mult sau mai puțin, mai repede sau mai rar – potrivit înălțimii și duratei sunetelor din care sunt formate melodiile – și se întrerup la pauze și cadente.

Valurile au drept punct de plecare , notă înlocuită la cântecul care începe altfel, prin semnul (colorat). La începutul celorlalte valuri, semnul arată, de asemenea, ; la sfârșitul valurilor însă, arată înălțimea dela care urmează să se continue cântecul.

Cuvintele sunt orânduite în valul melodic și uneori deasupra lui. Deasupra valului, figuri intuitive înfățișând sensul cuvintelor, închipuiesc notele. Ultimele cântece au o figurație sintetică. Semnele colorate în roșu, arată repetiția părții aflate între ele.

Melodiile cele mai simple, după firea muzicală a copilului, sunt formate din motivul , care se dezvoltă progresiv în , , etc., cu diferite variații ritmice, pe cuvinte copilărești, alese, ca și melodiile, din folklorul românesc.

O parte din cântece pot fi însoțite de gesturi și mișcări corporale potrivite cu acțiunea exprimată în text.

Notele muzicale din josul paginilor sunt pentru învățător.

Fig. 1. Pagina introductivă din Cartea de cântece II (Brezul, Saxu, 1937:1)

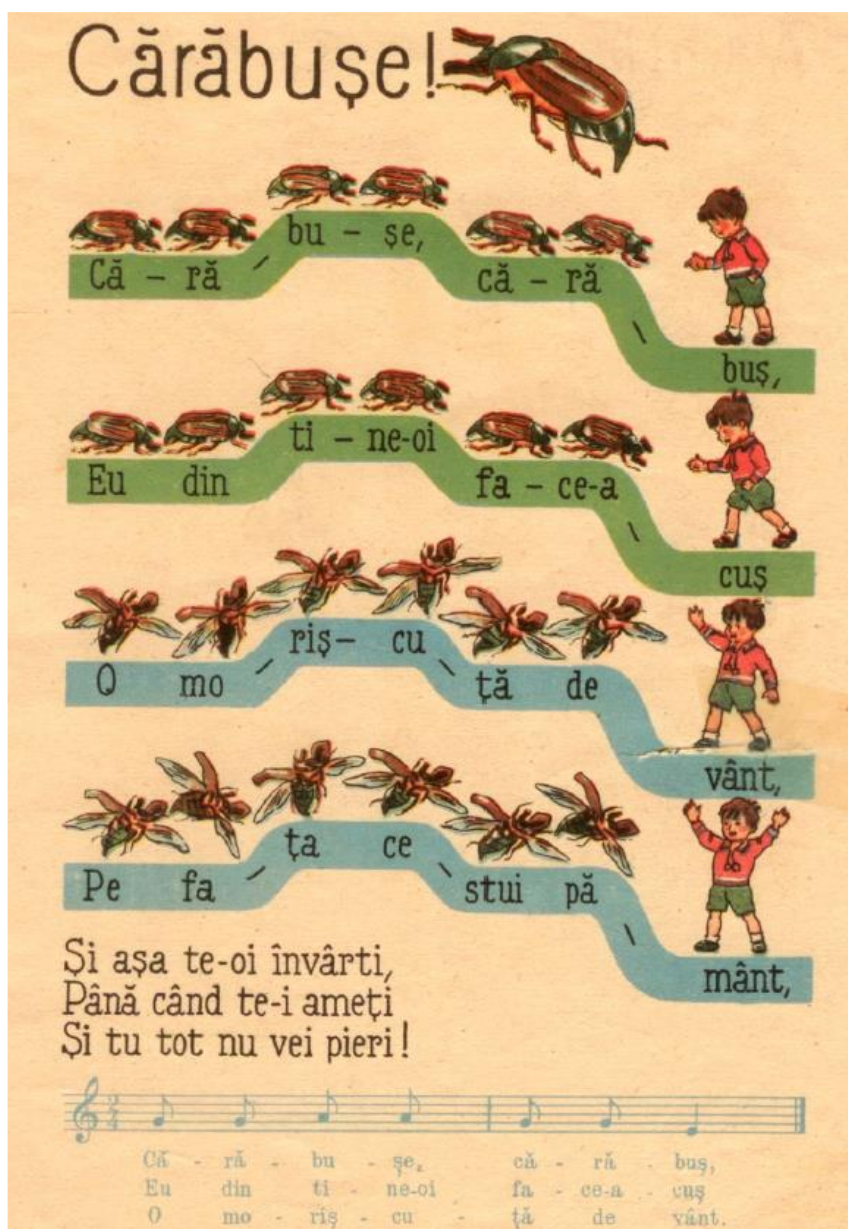

Fig. 2. Reprezentarea cântecului cu valuri colorate (Brezul, Saxu, 1937:7)

Aurel Ivășcanu, în studiul *Cântecul, factor de bază al educației muzicale în școală*, sintetizează ideile pedagogilor menționați anterior, reflectând asupra valorii neprețuite a zestrei folclorice, și relevanței și utilității acesteia în actul pedagogic. El plasează cântecul în fruntea activităților disciplinei de educație muzicală, demonstrând că acesta, pe lângă funcțiile didactice și educative, are și o funcție estetică, direct răspunzătoare de formarea gustului elevilor. Prin citarea muzicologului Ilie Balea, Ivășcanu concluzionează că „oricât de departe ar tinde muzica în actualele și viitoarele ei expansiuni, cântecul

rămâne etalonul de aur al dimensiunii și al prezenței umane. Și ca atare factor esențial în formarea simțului estetic.” (Ivășcanu 1973:103).

Ligia Toma Zoicaș, în volumul intitulat *Pedagogia muzicii și valorile folclorului*, oferă o privire panoramică asupra cercetărilor din domeniul pedagogic din cea de-a doua jumătate a secolului XX, menționând convergența opiniei cercetătorilor europeni exprimată în cadrul unor seminare și congrese internaționale, privind necesitatea valorificării creației folclorice în educația muzicală. Concluziile la care au ajuns cercetătorii reliefează similitudinile folclorului copiilor din toate zonele Europei, comparându-le cu culturile primitive din întreaga lume. Aceste similitudini se referă la construcția muzicală, melodie și ritm, observându-se utilizarea sistemelor oligocordice și pentatonice, precum și ritmul divizionar format din serii de opt optimi sau opt silabe scurte, în toate aceste regiuni.

În volumul antologic al aceleiași autoare, exemplele din folclorul copiilor sunt ordonate și clasificate în funcție de scările muzicale utilizate, oferind un vast material muzical. În introducerea volumului, autoarea subliniază importanța distingerei între creațiile autentice din folclorul copiilor și creațiile noi, chiar dacă acestea din urmă sunt deosebit de asemănătoare cu cele autentice.

CARACTERISTICILE PRINCIPALE ALE FOLCLORULUI COPIILOR

Folclorul copiilor este un gen universal, bine conturat, cu o funcționalitate clară în dezvoltarea antropologică a individului. Jocul reprezintă preocuparea fundamentală a copilului, prin care și cu ajutorul căruia el descoperă lumea, fiind un puternic factor de socializare, îndeplinind o serie de funcții precum cea psihică, educativ-formativă și distractivă.

Sincretismul este una dintre caracteristicile principale ale folclorului copiilor, muzica, versul și gestul manifestându-se împreună indiferent de tipul sau genul de producție. În componența genului se regăsesc realizări literare, versificate sau nu, legate de gestică, mișcare, joc, cântate sau scandate, generând un gen amplu cu trăsături de conținut și formă proprii de o mare complexitate și bogăție, variat funcțional, permițând o grupare în mai multe categorii. (Comișel 1982: pp.13-14)

Emilia Comișel, în studiul său amplu asupra folclorului copiilor, face următoarea constatare referitoare la melodie: „În toate cântecele de copii, linia melodică este simplă, silabică, evoluând prin trepte apropiate, de obicei prin secundă mare, terță mare și mică, mai rar prin cvartă și cvintă... trecerea de la un sunet la altul se face pe pătrimi. Schimbarea sunetului pe optime pare să țină de un stil mai nou.” (Comișel 1982: p.33)

Ritmul copiilor este definit de Constantin Brăiloiu în lucrarea *Ritmul copiilor*, citat de Aurel Ivășcanu ca fiind un „ritm binar în serii, dintre care cea mai caracteristică înglobează opt optimi sau opt silabe scurte”. (Ivășcanu, 1973:91),

Putem deci constata că sistemul sonor este unul preponderent oligocordic și pentatonic, iar sistemul ritmic este unul giusto silabic cu versuri catalectice sau acatalectice, cu lungimi variabile de 2, 4, 6, 8, 10 silabe, dintre care cele mai frecvente sunt cele cu 8. În cadrul „strofelor ritmice” se pot amesteca serii heterocrone, heteromorfe și amestecate.

Folclorul, ca entitate culturală distinctă, este în continuă mișcare, producțiile sale evoluând odată cu evoluția socială și culturală, iar influențele mediului exterior sunt puternic accentuate, reflectându-se asupra tuturor elementelor sale componente.

Astfel, se poate observa o continuă „modernizare”, pornind de la arhitectură: casele de la țară dispun de tot confortul oferit de tehnologia lumii moderne. De asemenea, se poate vedea o evoluție în veșmintele populare: materialele din care sunt confecționate porturile populare sunt adaptate timpurilor noastre și sunt deosebit de confortabile în comparație cu cele vechi. În ceea ce privește producțiile artistice, literatura și muzica folclorică arhaică sunt înlocuite și modificate în așa fel încât să corespundă evoluției moderne a limbajului și gândirii și să servească nevoilor cotidiene. Aceste evoluții sunt firești și au fost consemnate încă de la mijlocul secolului trecut în antologiile și studiile efectuate de cercetători precum Emilia Comișel, Virgil Medan și Ligia Toma Zoicaș.

PREZENȚA CREAȚIEI FOLCLORICE ÎN MANUALELE ȘCOLARE ACTUALE. STUDIU DE CAZ ASUPRA MANUALELOR ALTERNATIVE DE CLASA A II-A, MUZICĂ ȘI MIȘCARE

Modernizarea vieții cotidiene a îndepărtat omul de azi de tradițiile populare. Jocul, îndeletnicirea principală a copiilor, reprezentată cu abundență în creațiile folclorului copiilor, cunoaște azi noi dimensiuni. Primul contact al generațiilor de copii din secolul XXI cu folclorul copiilor are loc adesea în grădiniță sau chiar la școală. Nu sunt puține cazurile în care jocuri transmise de-a lungul secolelor, precum *Mi-am pierdut o batistuță* sau *Podul de piatră s-a dărâmat*, sunt învățate în instituțiile de educație, sub forma unor activități educative, și nu sunt continuate în mod spontan în timpul liber al elevilor.

Tendința de înlocuire a folclorului autentic este accentuată și de aranjamentele muzicale total nepotrivite regăsite pe canalele media destinate copiilor. Folclorul copiilor autentic este treptat eliminat și substituit cu cântece din repertoriul universal sau cu creații noi. Am constatat că unii adulți nu cunosc piese de repertoriu notorii, precum *Bate vântul frunzele*, *Alunelu* sau *Drag mi-e jocul românesc*.

Grădinița și școala rămân singurele locuri unde folclorul autentic poate fi salvat și predat generațiilor actuale și viitoare, dar acest lucru presupune educatori, învățători și profesori care cunosc și iubesc folclorul.

În acest capitol, am analizat cu atenție conținutul educațional al manualelor destinate clasei a II-a, punând sub lupă modul în care sunt valorificate creațiile din folclor.

La clasa a doua sunt în vigoare patru manuale alternative, actualizate și aprobate de către Ministerul Educației în anul 2021, la care vom face referire în continuare în felul următor: Manual 1, Manual 2, Manual 3, Manual 4.

5. Irinel Beatrice **Nicoară**, *Muzică și mișcare, Manual pentru clasa a II-a*, Editura Litera
6. Lăcrămioara Ana **Pauliuc**, Costin **Diaconescu**, *Muzică și mișcare, Manual pentru clasa a II-a*, Editura CD Press
7. Dumitra **Radu**, Alina **Perțea**, Mihaela-Ada **Radu**, *Muzică și mișcare, Manual pentru clasa a II-a*, Editura Aramis
8. Oltea **Săveanu**, *Muzică și mișcare, Manual pentru clasa a II-a*, Editura Didactică și Pedagogică SA

Tabelul analitic pe care îl prezentăm va sintetiza cântecele din folclor sau folclorul copiilor declarate în mod cert de către autorii manualelor, unitatea de învățare la care ele sunt propuse și modurile de realizare concrete sugerate de autori.

Nr. manual	Unitatea de învățare	Cântece din folclorul copiilor / folclor	Propuneri de realizare, interpretare
1	1. <i>Muzica și prietenii ei</i>	<i>Hora</i>	<i>Mișcare în pași de dans</i>
		<i>Numărătoare</i>	<i>Muncă pe grupe, dialog</i>
	2. <i>Regatul sunetelor</i>	<i>Melcul supărat</i>	<i>Imitarea vocii personajelor, dialog</i>
		3. <i>Tărâmul ritmului</i>	<i>Ecoul (melodie populară)</i>
	<i>Sculați gazde, Sorcova</i>		<i>Repertoriu de iarnă</i>
		<i>Arici pogonici</i>	<i>Marcarea pauzelor de pătrime cu bătăi din palme, mișcare pe ritmul muzicii</i>
	4. <i>Orașul cor</i>	<i>Cărticica mea (melodie populară)</i>	<i>Acompaniament cu pseudo-instrumente confecționate de elevi</i>
	5. <i>Împărăția melodiei</i>	<i>Mămăruță, Trei iezi, Degetul mare</i>	<i>Bătăi din palme, improvizarea unei melodii pe versurile date</i>
<i>Alunelu</i>		<i>Mișcare în pași de dans, distribuirea cântecului pe grupe, acompaniament instrumental</i>	

Total: 12 cântece și numărători din folclorul copiilor și din folclor			
2	Recapitulare	Hora	Mișcare în pași de dans
	1. Sunetul muzical	Toba	Marș ritmic, bătăi din palme la onomatopee
		Graiul animalelor	Descrierea unui animal preferat
	2. Învăț să cânt	Un elefant	Imitarea mișcărilor sugerate de text, munca pe grupe
		Colindă, Astăzi s-a născut Hristos, Noi umblăm să colindăm	Repertoriu de iarnă
	3. Ne jucăm cu ritmul	Dacă vesel se trăiește	Acompaniament cu percuție corporală și pseudo-instrumente confecționate de elevi
		Piticii	Marș ritmic, mișcarea brațelor în sus și în jos
		Cinci pitici (cules de Breazul)	Marș ritmic, mișcarea brațelor în sus și în jos acompaniament cu pseudo-instrumente
		De-a soldații (cules de Breazul)	Mers cadențat, cântare instrumentală pe pianul virtual
		Drag mi-e jocul românesc	Executarea pașilor de dans
		Hora	Transcrierea ritmului, acompaniament instrumental pe optimi
		4. Ne jucăm cu melodia	În pădure
	Broscuțele		Dans liber, acompaniament cu pseudo-instrumente, distribuirea strofelor pe grupe
	Fluturaș, fluturaș		Marcarea înălțimilor cu gesturile mâinilor
	La moară		Marcarea înălțimilor cu gesturile mâinilor, munca pe grupe,

			acompaniament cu pseudo-instrumente
Total: 17 cântece din folclorul copiilor și din folclor			
3	1. Ritmul	Podul de piatră	Acompaniament instrumental
	4. Melodia	Melc, melc, Mămăruță, Șade rața pe butoi, An tan te	Urmărirea traseului melodic din desen, Joc de improvizație
		Drag mi-e jocul românesc	Acompaniament cu pseudo-instrumente
		Cântec de stea	Repertoriu de iarnă
		Mândru-i jocul Hațegana	Domino muzical (alegerea cartonașului corespunzător traseului melodic)
		Una mia suta lei, Căldărușă plină, Hora	Evaluare
	5. Interpretarea	Ecoul	Joc cu nuanțele, cor-solist
	8. Mișcarea pe muzică	Iepurașii, Furnicile	Dirijarea cântecelor
		Melcul supărat	Dirijarea cântecului, indicând locurile unde se respiră
		Pește peștișor, Cărticica mea	Evaluare Repertoriu de cântece
Total: 17 cântece și numărători din folclorul copiilor și din folclor			
4	Recapitulare	Stă la geam o rândunică, La moară la Dorohoi	Mișcare pe ritmul muzicii
	1. Ritmuri jucăușe	Graiul animalelor	Ridicarea jetoanelor roșii pe sunetele lungi
		Clopoțelul	Asocierea mărimii clopoțelilor cu durata sunetelor
		Melc, melc	Bătăi din palme pe ritmul scandat
	2. Jucării muzicale	Barză, barză	Acompaniament cu percuție corporală
		La moară	Acompaniament cu pseudo-instrumente

		Soarele	Acompaniament cu pseudo-instrumente
		Astăzi s-a născut Hristos, Iată vin colindători, Colindă, Florile dalbe, Măine anul se-nnoiește, Sub cel roșu răsăritu, Ninge, Ninge liniștit	Repertoriu de iarnă
	3. Magia sunetelor	În pădure	Observarea traseului melodic
		Treci ploaie	Acompaniament instrumental
	4. Magia muzicii	Melcul supărat	Intonarea cântecului cu respectarea nuanțelor
		Arici pogonici	Alternarea cântării cu voce tare cu cântare în gând
	5. Cântăm și dansăm	La pădure	Cântare pe grupe
		Hora	Mișcare în pași de dans
		Hora, Noapte în luncă	Mișcări sugerate de text
	Recapitulare finală	Hora mare	Mișcare în pași de dans
		Umblă ursul, Iepuraș drăgălaș, Piticii, Horă	Proiect de vară
	Total: 29 cântece și numărători din folclorul copiilor și din folclor		

Tab. 1. Tabel sumativ al cântecelor din folclorul copiilor/folclor regăsite în manualele școlare de Muzică și mișcare pentru clasa a II- a

Analizând cântecele din manuale am constatat următoarele:

Se poate observa o discrepanță în reprezentarea folclorului în cele patru manuale școlare. În timp ce în primul manual sunt incluse doar 12 cântece din folclor, în ultimul manual găsim 29 de astfel de cântece.

Următoarele cântece se regăsesc în cel puțin trei dintre manualele vizate: Hora, Melcul supărat, Ecoul, Cărticica mea, Drag mi-e jocul românesc, Dacă vesel se trăiește, Astăzi s-a născut Hristos și O vioară mică de-aș avea. Toate aceste cântece sunt vehiculate în școală și în grădiniță ca și cântece pentru copii. Consemnarea lor în manualele școlare este realizată în trei forme distincte, și anume: același cântec apare într-un manual încadrat ca piesă folclorică, în alt manual apare fără autor, iar în altul îi este atribuit unui

compozitor. Așa cum se poate observa, în tabelul sintetic am inclus cântecul numai în cazul în care a fost trecut de autori ca fiind de sorginte populară.

Este interesant de observat că piesa *Mândru-i jocul Hațegana* în pagina 41 a manualului 3 este consemnată ca fiind de origine populară. Totuși, la finalul manualului, în secțiunea dedicată pieselor de repertoriu, conform indicațiilor, acesta este atribuit lui Gh. Șoima.

Mândru-i jocul Hațegana (fragment)
(după auz) Joc popular

Mândru-i jocul Hațegana (fragment)
(după auz) Muzica: Gheorghe Șoima

Fig. 3. Manual 3, pag. 41 și pag. 72

Majoritatea cântecelor prezente în manuale aparțin stratului nou al folclorului, autorii excluzând textele arhaice sau cele care conțin regionalisme, aducând astfel mai aproape aceste cântece de copilul secolului XXI.

Ritmul caracteristic al folclorului copiilor este prezent în toate cântecele, versurile acestora având forme și lungimi diverse, catalectice sau acatalectice, în funcție de mesajul textului. Din punct de vedere melodic remarcăm tendința de migrare spre zona tonal-funcțională, majoritatea cântecelor fiind construite pe pentacord, hexacord major, sau pe scară diatonică majoră, iar turnurile melodice au un vădit caracter tonal funcțional.

În exemplul din Fig. 4. remarcăm că utilizarea secvenței ne conduce spre cadență tonal-funcțională, iar în exemplul următor, Fig. 5., structura de tipul întrebare-răspuns, având relația funcțională de D-T, ne conduce spre încadrarea cântecului ca fiind un pentacord major.

Numărătoare
(după auz) Din folclorul copiilor

Hai să zi-cem u - na! U - na es - te lu - na. Să mai pu - nem u - na
Să se fa - că do - uă. Do - uă mâini co - pi - lul a - re, u - na es - te lu - na.

Fig. 4. Manual 1, pag. 14

Ninge liniștit *din folclorul*

1. Nin - ge, nin - ge li - niș - tit Și a - cu - ma stra - da mea,
2. Po - mii cred c-au în - flo - rit Și pri - vesc mi - rați în sus,
Par - că s-a a - co - pe - rit Cu o pla - pu - mă de nea,
Ca - se - le s-au zgri - bu - lit Și că - ciuli de nea și-au pus.

Fig. 5. Manual 4, pag. 38

Am regăsit un cântec a cărui scară muzicală configurează un tetracord frigian, cu cadență frigiană. Versurile cântecului sunt prea lungi pentru ca acesta să poată fi încadrat în folclorul copiilor:

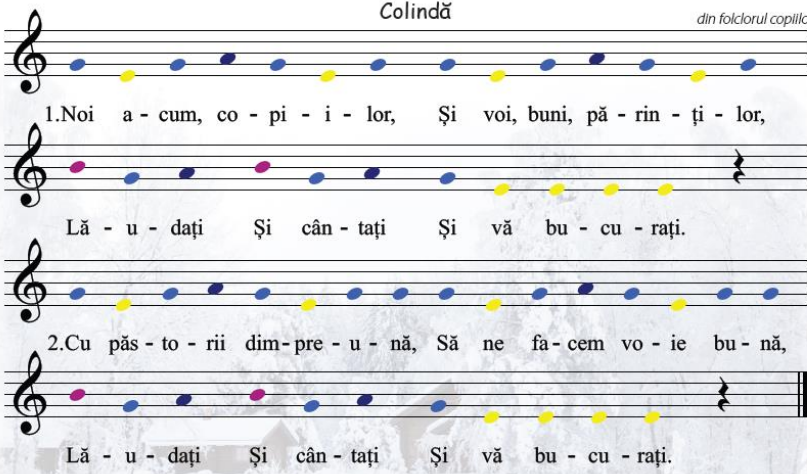
Iepurașii
(după auz) Din folclorul copiilor

1. Ie - pu - ra - și, fu - giți a - cum, ie - pu - ra - și - lor, Hai la crâng, nu
2. Să v-as - cun - deți mai cu - rând, ie - pu - ra - și - lor, Vin co - po - ii
stați în drum, ie - pu - ra - și - lor! Vă - nă - to - rul da - că vi - ne, ie - pu - ra - și - lor,
toți lă - trând, ie - pu - ra - și - lor. Vă iau ur - ma și v - a - lun - gă, ie - pu - ra - și - lor,
N - a - re să vă fi - e bi - ne, ie - pu - ra - și - lor,
Hai, fu - giți să nu v - a - jun - gă, ie - pu - ra - și - lor.

Fig. 6. Manual 3, pag. 69

Suspiciunea că următoarea colindă este foarte nouă se datorează textului. În colindele arhaice cuvintele nu apar articulat: copiilor, părinților.

Colindă *din folclorul copiilor*

1. Noi a - cum, co - pi - i - lor, Și voi, buni, pă - rin - ți - lor,
Lă - u - dați Și cân - tați Și vă bu - cu - rați.

2. Cu păș - to - rii dim - pre - u - nă, Să ne fa - cem vo - ie bu - nă,
Lă - u - dați Și cân - tați Și vă bu - cu - rați.

Fig. 7. Manual 2, pag. 38

Unele cântece au dimensiuni foarte scurte, cântecele de dans folclorice având cel puțin patru rânduri melodice:

Hora *din folclorul copiilor*

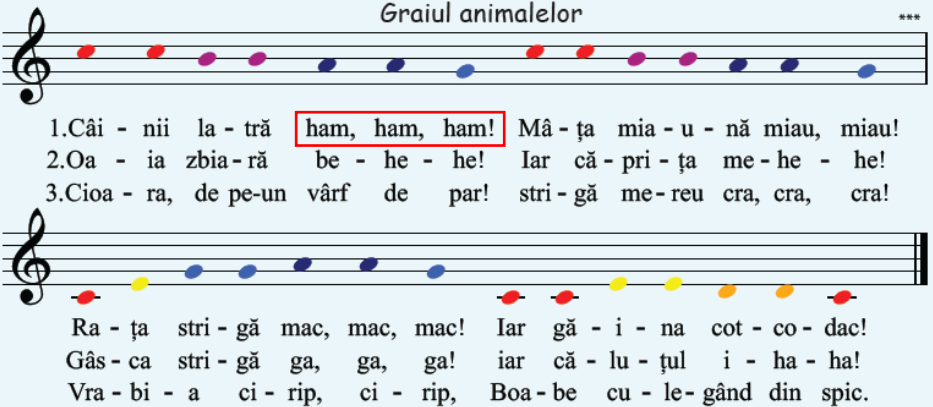

1. Foa - ie ver - de și - o la - lea, Și - n - na - in - te, tot a - șa.
2. Foa - ie ver - de ba - ra - boi, Și - n - na - in - te că - te doi.
3. Foa - ie ver - de bu - su - ioc, Tra - geți ho - ra iar pe loc.

Fig. 8. Manual 2, pag. 9

Variațiile care apar în diversele manuale pot fi ale textului, sau melodice, așa cum reiese din exemplele următoare, și nu influențează construcția arhitectonică și ritmică a cântecului.

Graiuul animalelor ***

1. Căi - nii la - tră ham, ham, ham! Mă - ța mia - u - nă miau, miau!
2. Oa - ia zbia - ră be - he - he! Iar că - pri - ța me - he - he!
3. Cioa - ra, de pe - un vâr - f de par! stri - gă me - reu cra, cra, cra!

Ra - ța stri - gă mac, mac, mac! Iar gă - i - na cot - co - dac!
Gâs - ca stri - gă ga, ga, ga! iar că - lu - țul i - ha - ha!
Vra - bi - a ci - rip, ci - rip, Boa - be cu - le - gând din spic.

Fig. 9. Manual 2, pag. 24

Graiul Animalelor

din folclorul copiilor

1. Căi - nii la - tră **hau, hau, hau,** mâ - ța mia - u - nă miau, miau,
 2. Oa - ia zbia - ră be - he - he, iar că - pri - ța me - he - he.
 3. Cioa - ra, de pe-un vârful de par, stri - gă ta - re cra, cra, cra.

Ra - ța stri - gă mac, mac, mac, iar gă - i - na cot - co - dac.
 Gâs - ca stri - gă ga, ga, ga, iar că - lu - țul i - ha - ha.
 Vra - bi - a: ci - rip, ci - rip, boa - be cu - le - gând din spic.

Fig. 10. Manual 4, pag. 15

Arici Pogonici

(după auz)

Cu haz Din folclorul copiilor

Frun - ză ver - de trei a - glici, A - rici, po - go - nici, A - rici, a - rici
 Cu cer - cei de ghi - o - cei, A - rici po - go - nici, Cu măr - ge - le
 Frun - ză ver - de zăr - ză - rel, A - rici po - go - nici, A - ri - ciul e

po - go - nici. A - rici, po - go - nici. Hai la moa - ră de te - n - soa - ră,
 de sur - ce - le, A - rici, po - go - nici. Cu pan - glici de sfârc de bici,
 mi - ti - tel, A - rici, po - go - nici. Mor co - pi - ii du - pă el.

A - rici, po - go - nici, Și ia fa - ta lui Ci - coa - ră. A - rici po - go - nici.
 A - rici, po - go - nici, Cu pa - puci de coji de nuci. A - rici po - go - nici.
 A - rici, po - go - nici, Că e mic și giu - bu - șel. A - rici po - go - nici.

Fig. 11. Manual 1, pag. 45

Arici, pogonici

din folclorul copiilor

Frun - ză ver - de trei a - glici, A - rici, po - go - nici,
 A - rici, a - rici, po - go - nici, A - rici, po - go - nici,
 Hai la moa - ră de te - n - soa - ră, A - rici, po - go - nici,
 Și ia fa - ta lui Ci - coa - ră, A - rici, po - go - nici.

Fig. 12. Manual 4, pag. 59

Dintre jocurile de copii am regăsit doar jocul *Podul de piatră*, inclus în Manualul 3. Acest joc de copii, în urmă cu un sfert de secol, făcea parte din repertoriul activ al copiilor atât la țară, cât și la oraș, fiind jucat în mod constant în recreațiile școlare sau în timpul liber. În manual funcția de divertisment este substituită funcției didactice, sarcina didactică prevăzută fiind acompaniamentul instrumental, pentru a ușura asimilarea pătrimilor și optimilor.

4. Intonează și acompaniază cu toba, pe silaba PAS, cântecul *Podul de piatră* din folclorul copiilor.

Podul de piatră
(după auz)

Fig. 13. Manual 3, pag. 25

Am regăsit două cântece de copii cunoscute, cu probabilitate foarte mică a apartenenței la folclor:

Un elefant se legăna *din folclorul copiilor*

Fig. 14. Manual 2, pag. 34

Ninge, ninge *din folclor*

1. Nin - ge, nin - ge, nin - ge - n - ce - ti - șor.
 2. Nin - ge, nin - ge, nin - ge - n - ce - ti - șor.

Ca - de, ca - de câ - te - un ful - gu - șor.
 Ca - de, ca - de câ - te - un fil - gu - șor.

Hai, co - pii la să - ni - uș Să ne dăm pe der - de - luș.
 Câm - pul și în - tre - gul sat Hai - nă al - bă - au îm - bră - cat.

Fig. 15. Manual 4, pag. 38

În lumina acestor constatări, devine evidentă diluarea și pierderea identității autentice a folclorului în conștiința colectivă, producțiile folclorice fiind înlocuite treptat de cântece cu o proveniență mai recentă. Această schimbare are la bază în mare măsură declinul utilizării folclorului în viața cotidiană, conducând la dispariția treptată a tradițiilor vechi. Prioritățile profesorilor, autori de manuale școlare, sunt orientate spre dezvoltarea competențelor muzicale impuse de curriculumul școlar, neglijând conservarea autentică a patrimoniului folcloric. Astfel, cântecele populare incluse în manuale îndeplinesc mai degrabă un scop didactic decât estetic.

CONCLUZII

Pedagogia muzicală a secolului XXI se confruntă cu o situație nemaîntâlnită, datorită evoluției sociale, tehnologice și a resurselor informaționale. Copilul de azi nu mai este strâns legat de natură, ci majoritatea cunoștințelor sale asupra mediului înconjurător le obține prin intermediul grădiniței și al școlii.

Sarcina educatorilor este cu atât mai dificilă, cu cât generația tânără de dascăli, la rândul său, nu a cunoscut în mod nemijlocit creația populară, mai ales cea destinată copiilor sau aparținând folclorului copiilor. Încă de la mijlocul secolului trecut specialiștii cercetători ai folclorului atrag atenția asupra mixturii producțiilor autentice cu creații pseudo-folclorice, care păstrează în linii mari caracteristicile principale ale folclorului autentic, dar sunt adaptate vremurilor noi.

Manualele școlare sunt revizuite periodic, fiind în concordanță cu cerințele programei școlare, adaptată și ea la mediul european de știință și cultură, astfel creațiile autentice ale stratului arhaic al folclorului și implicit al

folclorului copiilor lipsesc, sau sunt foarte puțin prezente în manualele școlare de educație muzicală.

Profesorul de educație muzicală trebuie el însuși să cerceteze și să învețe repertoriul pentru copii, ca la rândul său să poată opera eficient cu producțiile folclorului copiilor. Acest gen, deși s-a îndepărtat considerabil de funcționalitatea sa de altădată, are foarte multe calități pentru a putea fi utilizat în mod eficient în educația muzicală actuală.

Creațiile din folclorul copiilor reprezintă o sursă inepuizabilă de promovare a tradițiilor populare, producțiile sale fiind un mijloc esențial de mijlocire a contactului copiilor cu vremurile străvechi, dezvoltându-le astfel un simț al identității naționale culturale și spirituale, ce tinde să se dilueze din ce în ce mai accentuat.

Din punct de vedere muzical, avantajele utilizării în educație a folclorului copiilor precum și celui destinat copiilor sunt de necontestat: ambitusul cântecelor se încadrează în ambitusul general al copilului chiar de la cele mai fragede vârste, sistemele oligocordice prezente în majoritatea creațiilor coincid cu ambitusul copiilor; sistemul ritmic divizionar bazat pe simetria celor 8 optimi scurte dezvoltă echilibrul metro-ritmic într-un mod natural; sincretismul prezent în folclorul copiilor dezvoltă atât motricitatea, cât și limbajul, asigurând o bogăție a vocabularului; caracterul improvizatoric oferă copilului posibilitatea de a crea noi și noi forme de cântec, adaptându-l la nevoile sale, ajutându-l în acest fel să își exprime necondiționat cele mai lăuntrice trăiri și sentimente.

În concluzie considerăm că, deși folclorul copiilor ca gen nu mai are funcționalitatea de odinioară, utilizarea sa în educația muzicală de la cea mai fragedă vârstă aduce beneficii majore dezvoltării generale a copilului, de aceea credem că producțiile sale, chiar și înnoite, nu trebuie să lipsească din manualele școlare ale zilelor noastre. Credem cu tărie că păstrarea în manualele școlare a cântecelor din folclorul copiilor și transmiterea lor generațiilor noi întăresc legăturile inter-generaționale și perpetuarea cunoștințelor și valorilor de la o generație la alta.

REFERENCES

- Breazul, G., Saxu, N. (1937). *Carte de cântece pentru copii* [Children' song book], Craiova: Editura Scrisul Românesc SA.
- Chircev, E., (2010) *Sisteme de educație muzicală, Modul de studiu pentru studii universitare prin învățământ la distanță* [Systems of Musical Education: Study Module for University Studies via Distance Learning], Cluj-Napoca, Editura MediaMusica, ISBN 978-973-191057-4.
- Comișel, E., (1982) *Folclorul copiilor* [Children's Folklore], București, Editura Muzicală.

- Ivășcanu, A., (1973). Cântecul-factor de bază al educației muzicale în școală în *Educația prin artă și literatură* [The Song: Fundamental Component of Music Education in Schools], in *Education through Art and Literature*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Ionescu, N., (1981), *Luci, soare, luci* [Shine, Sun, Shine], București, Editura Muzicală.
- Kodály, Z., (1958), *Zeneazovodában* [Music in the Kindergarten], Budapest, Zeneműkiadóvállalat.
- Parocescu, N., (1969), George Breazul, pedagog în *Studii de muzicologie* [George Breazul, Pedagogue] in *Musicology Studies*, vol. V, București, Editura Muzicală.
- Toma Zoicaș, Ligia, (1987) *Pedagogia muzicii și valorile folclorului* [The Pedagogy of Music and the Values of Folklore], București, Editura Muzicală.
- Toma Zoicaș, L. (1981), *Antologie din folclorul copiilor destinată instruirii muzicale* [Anthology from Children's Folklore Intended for Music Instruction], Cluj Napoca, Conservatorul de Muzică Gh. Dima.

Documente școlare:

- Programa școlară pentru Muzică și mișcare clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, Anexa 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3418/19.03.2013 [School Curriculum for Music and Movement: Kindergarten, 1st Grade, and 2nd Grade, Annex 2 to the Order of the Minister of National Education No. 3418/19.03.2013]
- Nicoară, I. B., (2021) *Muzică și mișcare, Manual pentru clasa a II-a* [Music and Movement: Manual for 2nd Grade], Editura Litera
- Pauliuc, L. A., Diaconescu, C., (2021) *Muzică și mișcare, Manual pentru clasa a II-a* [Music and Movement: Manual for 2nd Grade], Editura CD Press
- Radu, D., Perțea, A., Radu, M. A., (2021) *Muzică și mișcare, Manual pentru clasa a II-a*[Music and Movement: Manual for 2nd Grade], Editura Aramis
- Săveanu, O., (2021) *Muzică și mișcare, Manual pentru clasa a II-a* [Music and Movement: Manual for 2nd Grade], Editura Didactică și Pedagogică SA